

Beskrivning av *Visningsportfölj* som examinationsform av lärarprogrammets sista VFU-kurs

Vårt Future Learn-projektet handlar om att utveckla digitalt baserade examinationsformer för lärarutbildningarnas sista VFU-kurs, 15 hp, motsvarande 10 veckor. Vi tagit intryck av exempel, erfarenheter och forskning från bl. a. Holland, England, Norge och Usa, sammanställd av Lindgren (2013), Pettersen (2011). Vårt förslag är att examinationen av den sista VFU-perioden sker genom att studenten sätter ihop en visningsportfölj som grundar sig på kursens förväntade studieresultat. Portföljen presenteras och motiveras av studenten för en bedömningsgrupp bestående av VFU-handledare, medstudent, VFU-kurslärare och skolledare.

Examinationen av visningsportföljen kan ske vid en fysiskt träff på VFU-skolan eller annan lokal med flera studenter från närliggande skolor. Tid för examinationen kan eventuellt tas från trepartssamtalet som i fall sker på distans via exempelvis Adobe Connect. Alternativt kan examinationen ske på distans, exempelvis Adobe Connect.

Under VFU-perioden förläggs förslagsvis två seminarier för studenter på universitetet då de får stöttning i arbetet med dokumentation och visningsportfölj. Studenterna redovisar delmoment i sin dokumentation på seminarierna för att få gensvar, idéer och styrning på arbetet. Kring varje student knyts en medstudent, en handledare och en VFU-kurslärare som följer studentens dokumentation för att säkra att systematisk respons ges. Det är viktigt att det avsätts tid för studentens dokumentation tillika handledares och VFU-kurslärares arbete för att ge förutsättningar att genomföra arbetet framgångsrikt.

Under VFU-perioden förläggs också seminarier för VFU-handledarna på universitetet. Då behandlas bl.a. kursens krav, bedömning, förväntade studieresultat samt dokumentation och visningsportfölj. Seminarierna kan förläggas dagtid då studenterna (under skolans ansvar) sköter verksamheten.

Visningsportfölj

Vår idé är att visningsportföljen sammanställs i ett annat digitalt system än den ordinarie VFU-portföljen för att student ska kunna ta med sig sin portfölj och fortsätta använda den (detta går inte i det system som VFU-portföljen används i idag). Visningsportföljen kan användas dels som ett CV vid ansökan om arbete, dels som ett redskap för fortsatt dokumentation under studentens introduktionsperiod och fortsatta yrkesutövning. Vid examinationstillfället sparas innehållet för arkivering på SU.

Enligt *VFU-kursplaneutredningens* förslag, version 130508 ska studenterna skriva en pedagogisk grundsyn under VFU:n. Vårt förslag är att en sådan text istället ska växa fram under hela utbildningstiden med bidrag från ett flertal relevanta ämnes- och allmändidaktisk campusförlagda kurser. Texten byggs på och bearbetas med syfte under olika terminer för att ligga till grund för undervisningsexempel som studenten skriver fram under sista VFU-perioden för att belysa, konkretisera sin pedagogiska grundsyn. Detta innebär en utmaning vad gäller samordning över kurs-

och institutionsgränser. Den stora fördelen är att studenten systematiskt sammanfattar vad som är väsentligt för sin yrkesutövning i olika teoretiska kurser. Texten kan på så sätt ge studenten stöd att hålla ämnen och teman som ligger tidigt i programmet aktuella hela vägen genom utbildningen. Den stödjer också studenterna i att koppla samman teori och praktik. Texten bör ligga i VFU-portföljen och olika delar kan examineras i ämnesrelevant kurs.

Undervisningsexempel

I stället för att skriva sin pedagogiska grundsyn under sista VFU-kursen föreslår vi alltså att studenten konkretiserar sin grundsyn genom att beskriva olika *undervisningsexempel* som synliggör och täcker in de områden som de förväntade studieresultaten omfattar (se nedan). Undervisningsexemplen ska konsekvent kopplas till grundsynen men kan skrivas som separata delar som kan examineras av olika VFU-kurslärare (med adekvat ämneskompetens). I de fall undervisningsexemplen avviker från studentens grundsyn eller är motstridig ska motivering och reflektioner kring orsakerna beskrivas.

I dokumentationen av sin undervisning ska studenten använda text, ljud och rörlig bild för att synliggöra undervisningen. På så sätt stärks deras digitala kompetens. Visningsportföljen ska innehålla ett flertal videoklipp när studenten undervisar samt *undervisningsplaneringar* och *elevarbeten* med skriftliga analyser, motiveringar, bedömningar och reflektioner. Studenterna ska ur dokumentation av tidigare VFU-kurser välja objekt som visar hur de utvecklat strategier för att identifiera egna utvecklingsområden och förmåga att förbättra den egna lärarkompetensen.

Samtliga av de förväntade studieresultaten i det nuvarande för VFU-kurs IV (15 hp, grundlärare) kan integreras i beskrivningar av studentens undervisning och kopplas till den pedagogiska grundsynen. Två förväntade studieresultat föreslår vi formuleras om:

För godkänt resultat ska studenten kunna...

- i kommunikation med elever anpassa sitt lyssnande, talande och skrivande till olika elevers förutsättningar, samt utvärdera dessa förmågor
- självständigt och i olika situationer bemöta elever på ett inkännande och respektfullt sätt
- i samråd med andra självständigt skriva och motivera en längre planering för samtliga ämnen inom utbildningen med tydliga mål som är relaterade till ämnesdidaktiska teorier och nationella styrdokument för grundskolan och förskoleklassen, i syfte att stimulera varje elevs lärande och utveckling, samt genomföra och tillsammans med andra utvärdera och utveckla moment i planeringen mot målen
- självständigt och ansvarsfullt leda och utveckla lärandeaktiviteter i samtliga ämnen samt **multimodalt beskriva undervisningsexempel som konkretiserar den egna pedagogiska grundsynen (förslag till omformulering)**, i syfte att utveckla sin kompetens i det pedagogiska arbetet
- självständigt ta tillvara elevers kunskaper och erfarenheter under olika aktiviteter, samt använda dessa i den pedagogiska verksamheten för att stimulera varje elevs lärande och utveckling
- självständigt och med hjälp av centrala begrepp och teorier inom forskning kring betyg och bedömning, dokumentera, analysera och bedöma elevers lärande och utveckling, samt konstruktivt kommunicera bedömningen till eleverna
- självständigt leda flera aktiviteter som innehåller praktisk-estetiska uttrycksformer, samt utvärdera i vilken mån uttrycksformerna var anpassade till olika elevers förutsättningar

- självständigt använda flera digitala verktyg i den pedagogiska verksamheten för något eller några av dessa alternativ; kunskapssökande, kommunikation, skapande, lärande eller bedömning av elever samt utvärdera användandet tillsammans med lärare och elever
- under handledning och med personal med relevant kompetens planera, genomföra och utvärdera en lärandeaktivitet med utgångspunkt i de olika behov av stöd som elever i gruppen har, samt relatera aktiviteten till ett specialpedagogiskt perspektiv
- under handledning tydligt och språkligt korrekt informera vårdnadshavare i grupp eller enskilt om elevers lärande och utveckling mot bakgrund av nationella styrdokument för grundskolan och förskoleklassen
- under handledning och under en aktivitet använda en beprövad strategi för att motverka diskriminering eller annan kränkande behandling av elever enligt nationella styrdokument för grundskolan och förskoleklassen samt skolans likabehandlingsplan, samt utvärdera aktiviteten tillsammans med lärare och elever
- under handledning och under en aktivitet använda en beprövad strategi för att främja ett jämställdhets- eller jämlikhetsperspektiv enligt nationella styrdokument för grundskolan och förskoleklassen samt skolans likabehandlingsplan, samt utvärdera aktiviteten tillsammans med lärare och elever
- under handledning och en planerad aktivitet kommunicera värdegrunden till elever enligt nationella styrdokument för grundskolan och förskoleklassen, med fokus på de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingarna
- utifrån gjorda erfarenheter och kursens förväntade studieresultat beskriva, bedöma och ge exempel på egna styrkor och utvecklingsområden inför sitt kommande pedagogiska arbete
- ”Visa strategier för att identifiera egna utvecklingsområden och förmåga att förbättra den egna lärarkompetensen” (förslag på omformulering av ovanstående mål).

Lisbeth Danelius & Marlene Öhberg